

**Miljenka Cutvarić, mr. sc. Ivan Čevizović,
mr. sc. Ljubica Javor, Ljubica Klepac,
mr. sc. Mirjana Mahović-Komljenović, Ivica Milčić,
mr. sc. Kornelija Sirovica, mr. Darko Terek,
mr. sc. Marija Zuber**

POSLOVANJE OBRTNIKA

porezni, pravni i računovodstveni aspekti

2010.

(deveto izmijenjeno i dopunjeno izdanje)

Zagreb, 2010.

HRVATSKA ZAJEDNICA RAČUNOVOĐA I FINANCIJSKIH DJELATNIKA

Zagreb, Jakova Gotovca 1/II

Za Izdavača:

mr. sc. Bogomil Cota

Predsjednik Izdavačkog savjeta:

prof. dr. sc. Stjepan Tadijančević

Urednice:

Miljenka Cutvarić
mr. sc. Kornelija Sirovica

Redaktor:

prof. dr. sc. Danimir Gulin

Likovno rješenje naslovnice:

Zoran Skorić

Korektor:

Damir Maligec

Grafičko oblikovanje i prijelom:

Željka Pervan
Miljenka Stanković

Tisak:

Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 730067
ISBN broj je 978-953-277-042-1

PREDGOVOR

Deveto, izmijenjeno i dopunjeno izdanje ovog priručnika rezultat je nastojanja izdavača da korisnicima ponudi aktualnu i cjelovitu publikaciju koja obrađuje pravnu, poreznu i knjigovodstvenu problematiku obrtnika, osoba koje obavljaju djelatnost slobodnih zanimanja, poljoprivrednika i ostalih osoba koje obavljaju samostalne djelatnosti.

Osim aktualiziranih i primjerima detaljno pojašnjenih tema, ovo izdanje uključuje praktične upute za primjenu propisa koji su objavljeni nakon tiskanja prethodnog izdanja.

U ovom su izdanju obuhvaćene odredbe Zakona o porezu na dohodak na temelju kojih se obrtnicima i osobama koje obavljaju djelatnost slobodnog zanimanja utvrđuje dohodak koji podliježe oporezivanju te odredbe Zakona o porezu na dodanu vrijednost u skladu s kojima ovi porezni obveznici utvrđuju obvezu poreza na dodanu vrijednost i pravo na priznavanje pretporeza.

Posebno su obrađena prava i obveze obrtnika i poljoprivrednika koji, osim utvrđivanja dohotka na osnovi podataka iskazanih u poslovnim knjigama, mogu dohodak i porez na dohodak utvrđivati i plaćati u paušalnoj svoti.

Osim prikaza promjena u poreznim propisima, u izdanju je detaljno obrazložena i primjena propisa s područja doprinosa za obvezna osiguranja, te odredbe kolektivnih ugovora s proširenom primjenom koje obvezuju obrtnike.

Autori priručnika nastojali su praktičnim primjerima iz poslovanja pojedinih djelatnosti olakšati razumijevanje propisa i vođenje propisanih evidencija.

Priručnik je pisan za obrtnike, osobe koje obavljaju djelatnost slobodnih zanimanja i za sve one kojima su u poslovanju potrebne informacije o institucionalnom okviru poslovanja osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost.

Sadržaj izdanja ažuriran je s objavljenim propisima zaključno s 31. siječnjem 2010. godine.

Uredništvo i autori sa zahvalnošću će cijeniti svaki prijedlog za unapređenje i poboljšanje sljedećih izdanja.

Uredništvo

SADRŽAJ

PREGOVOR	III
1. OTVARANJE I OBAVLJANJE OBRTA, DOMAĆE RADINOSTI I SPOREDNOG ZANIMANJA (mr. Darko Terek).....	1
1.1. Zakonodavni okvir obavljanja obrtničke djelatnosti.....	1
1.2. Obavljanje obrta.....	2
1.2.1. Sezonski obrti	2
1.2.2. Vrste obrta.....	2
1.3. Uvjeti za obavljanje obrta.....	3
1.3.1. Uvjeti za obavljanje obrta kod fizičkih osoba.....	3
1.3.2. Pravna osoba za obavljanje vezanih i povlaštenih obrta	11
1.4. Otvaranje obrta.....	12
1.4.1. Izdavanje obrtnice, povlastice i dozvole	12
1.4.2. Središnji obrtni registar	15
1.4.3. Tvrtka i sjedište obrta	16
1.5. Poslovanje obrta.....	16
1.5.1. Obavljanje obrta u izdvojenom pogonu.....	17
1.5.2. Vođenje obrta putem poslovođe	18
1.5.3. Prenošnje obrta na nasljednike i vođenje obrta nakon smrti obrtnika ..	18
1.5.4. Privremena obustava obrta	19
1.5.5. Mirovanje obrta	20
1.5.6. Zajedničko obavljanje obrta	20
1.6. Tradicijski i umjetnički obrti	27
1.7. Obavljanje domaće radinosti i sporednog zanimanja	28
1.7.1. Izdavanje odobrenja za obavljanje domaće radinosti ili sporednog zanimanja	28
1.7.2. Prestanak obavljanja domaće radinosti ili sporednog zanimanja.....	31
1.8. Trgovac pojedinac	31
2. OPOREZIVANJE DOHOTKA OD SAMOSTALNIH DJELATNOSTI (mr. sc. Kornelija Sirovica).....	33
2.1. Samostalne djelatnosti fizičkih osoba.....	33
2.1.1. Obrtničke djelatnosti	33
2.1.2. Djelatnosti slobodnog zanimanja	34
2.1.3. Djelatnost poljoprivrede i šumarstva	34
2.1.4. Djelatnosti koje se oporezuju na način propisan za samostalnu djelatnost	35
2.2. Utvrđivanje dohotka od samostalne djelatnosti	36
2.2.1. Porezno razdoblje	36
2.2.2. Upis u registar poreznih obveznika	36
2.2.3. Utvrđivanje predujma poreza na dohodak	36
2.2.4. Načelo blagajne	38

2.2.5. Poslovni primici	39
2.2.6. Poslovni izdaci	42
2.2.7. Izdaci za komorski doprinos, članarine turističkim zajednicama i spomeničku rentu	51
2.2.8. Poslovne knjige.....	64
2.2.9. Manjkovi utvrđeni popisom imovine	80
2.2.10. Posebne olakšice, oslobođenja i poticaji	88
2.2.11. Dohodak od zajedničke djelatnosti	99
2.2.12. Godišnja prijava poreza na dohodak	105
2.2.13. Godišnje izvješće o posebnom porezu.....	114
3. PAUŠALNO OPOREZIVANJE SAMOSTALNE DJELATNOSTI (mr. sc. Mirjana Mahović-Komljenović)	119
3.1. Djelatnosti koje se mogu paušalno oporezivati.....	119
3.2. Uvjeti za paušalno oporezivanje samostalnih djelatnosti	120
3.2.1. Kumulativno ispunjavanje propisanih uvjeta.....	120
3.2.2. Posebnost pri paušalnom oporezivanju poljoprivrede i šumarstva.....	121
3.3. Podnošenje prijave u registar poreznih obveznika	121
3.4. Utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza na dohodak	122
3.5. Smanjenja paušalnog poreza na dohodak	123
3.6. Rokovi plaćanja paušalnog poreza	124
3.7. Prestanak uvjeta za paušalno oporezivanje i radni postupci u Poreznoj upravi .	125
3.8. Vođenje poslovnih knjiga i evidencija	126
3.9. Postupci obrtnika kad izlaze iz paušalnog oporezivanja dohotka.....	127
3.10. Obveza plaćanja doprinosa za obvezna osiguranja.....	128
3.11. Obračun posebnog poreza.....	129
3.12. Paušalno oporezivanje domaće radinosti i sporednih zanimanja te tradicijskih i umjetničkih obrta.....	130
3.12.1. Što se smatra domaćom radinošću ili slobodnim zanimanjem?	131
3.12.2. Propisani uvjeti za obavljanje djelatnosti domaće radinosti i sporednog zanimanja	132
3.12.3. Obračun doprinosa	133
4. PRAVA OBRTRNIKA U SUSTAVIMA SOCIJALNIH OSIGURANJA (mr. sc. Marija Zuber)	135
4.1. Obvezno osiguranje obrtnika, samostalnih profesija i poljoprivrednika	135
4.1.1. Mirovinsko osiguranje	135
4.1.2. Zdravstveno osiguranje	136
4.2. Obvezni doprinosi za obrtnika.....	137
4.2.1. Osnovice za plaćanje obveznih doprinosa	137
4.2.2. Vrste i stope obveznih doprinosa	138

4.2.3.	Dospijeće doprinosa i evidencije	138
4.2.4.	Mogućnost izbora više osnovice	139
4.2.5.	Doprinosi osoba koje obavljaju sezonski obrt	140
4.3.	Obavljanje obrta uz radni odnos	140
4.3.1.	Obavljanje obrta, samostalnog zanimanja i/ili poljoprivrede uz radni odnos.....	140
4.3.2.	Obavljanje obrta, samostalnog zanimanja i poljoprivrede uz mirovinu .	142
4.3.3.	Doprinosi za obvezna osiguranja za osobe koje obavljaju drugu djelatnost	143
4.4.	Pravo na naknadu plaće.....	145
4.4.1.	Naknada plaće za bolovanje na teret HZZO-a	145
4.4.2.	Naknada plaće u slučaju bolovanja zbog ozljede na radu	150
4.4.3.	Obvezni prijeboj naknade za bolovanje i duga za doprinose	151
4.4.4.	Naknada plaće za roditeljni i roditeljski dopust.....	152
5.	OBVEZE OBRTRNIKA PREMA ZAPOSLENIMA	
	(mr. sc. Kornelija Sirovica, mr. sc. Marija Zuber)	155
5.1.	Obrtnik kao poslodavac.....	155
5.1.1.	Propisi koji obvezuju obrtnika kao poslodavca.....	155
5.1.2.	Kolektivni ugovori koji obvezuju poslodavce obrtnike.....	156
5.1.3.	Obveza zasnivanja radnog odnosa s poslovođom	157
5.1.4.	Naučnici kod obrtnika	158
5.1.5.	Rad članova obitelji u obrtu	159
5.1.6.	Zapošljavanje radnika i sklapanje ugovora o radu	160
5.1.7.	Obveza prijave radnika nadležnim tijelima mirovinskog i zdravstvenog osiguranja.....	161
5.2.	Prava radnika zaposlenih kod obrtnika	163
5.2.1.	Najduže radno vrijeme	163
5.2.2.	Dnevni, tjedni i godišnji odmor radnika.....	164
5.2.3.	Plaća radnika zaposlenog kod obrtnika.....	165
5.2.4.	Prestanak radnog odnosa radnika.....	166
5.3.	Obračun plaće za radnike	169
5.3.1.	Obračun doprinosa za obvezna osiguranja.....	169
5.3.2.	Olakšice u plaćanju doprinosa za radnike koji se zapošljavaju po prvi put	173
5.3.3.	Osnovica za plaćanje doprinosa	175
5.3.4.	Rokovi plaćanja doprinosa	180
5.3.5.	Obračun poreza na dohodak.....	180
5.3.6.	Poseban porez.....	184
5.3.7.	Evidencije o obračunanoj i isplaćenoj plaći.....	186
5.3.8.	Uplatni računi za plaćanje doprinosa i poreza na dohodak.....	187
5.4.	Isplata naknada, nagrada i potpora.....	188
5.5.	Pravo na naknadu plaće zbog bolovanja	192
5.5.1.	Utvrđivanje naknade plaće na teret poslodavca	192
5.5.2.	Naknada plaće na teret sredstava zavoda i državnog proračuna	193
5.5.3.	Osnovica za naknadu plaće	194

5.5.4.	Utvrđivanje visine naknade plaće	197
5.5.5.	Najniži i najviši iznos naknade plaće	198
5.5.6.	Valorizacija osnovice za naknadu	198
5.5.7.	Isplata i povrat naknade plaće zbog bolovanja.....	199
5.5.8.	Naknade plaće za rodiljni dopust	202
5.5.9.	Naknada plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad uzrokovane ozljedom na radu, odnosno profesionalnom bolešću	205
6.	SPECIFIČNOSTI POSLOVANJA NEKIH OBRTNIČKIH DJELATNOSTI (Miljenka Cutvarić, Ljubica Klepac, mr. sc. Mirjana Mahović-Komljenović)	207
6.1.	Proizvodni obrt (pekarski).....	207
6.1.1.	Poslovne knjige i druge evidencije pekarskog obrta	207
6.1.2.	Obveze pekara prema Zakonu o zaštiti potrošača	208
6.1.3.	Oporezivanje pekarskih proizvoda	208
6.1.4.	Normativi utroška brašna pri proizvodnji pekarskih proizvoda	209
6.1.5.	Dopušteni gubici u proizvodnji i prometu pekarskih proizvoda	211
6.1.6.	Evidencije u poslovnim knjigama pekarskog obrta	213
6.2.	Ugostiteljski obrt	234
6.2.1.	Uvjeti za obavljanje ugostiteljske djelatnosti	234
6.2.2.	Obveze ugostitelja pri pružanju ugostiteljskih usluga	235
6.2.3.	Knjige koje je dužan voditi ugostiteljski obrt	237
6.2.4.	Obveza izdavanja računa za ugostiteljske usluge	238
6.2.5.	Obračun PDV-a i poreza na potrošnju pića	241
6.2.6.	Oporezivanje ugostiteljskih usluga smještaja	254
6.2.7.	Obveza vođenja nadzorne knjige usluga	257
6.2.8.	Obveza vođenja popisa gostiju	257
6.2.9.	Članarina turističkoj zajednici i spomenička renta	258
6.2.10.	Porez na priređivanje zabavnih igara i igara na sreću	258
6.3.	Iznajmljivanje soba, postelja i apartmana	260
6.3.1.	Djelatnost ugostiteljskih usluga građana u domaćinstvu	260
6.3.2.	Odobrenje za iznajmljivanje soba, apartmana i kuća za odmor	260
6.3.3.	Obveze građana iznajmljivača	261
6.3.4.	Oporezivanje ugostiteljskih usluga građana u domaćinstvu	264
6.3.5.	Najmodavci građani koji nemaju rješenje za pružanje usluga u domaćinstvu	268
6.3.6.	Iznajmljivači građani koji plaćaju paušalni porez na dohodak	269
6.3.7.	Iznajmljivači građani koji su obveznici PDV-a	276
6.3.8.	Način naplate pri pružanju usluga strancima	277
6.4.	Trgovački obrt	279
6.4.1.	Uvjeti za obavljanje djelatnosti trgovine	279
6.4.2.	Obveze trgovaca za isticanje obavijesti o načinu podnošenja prigovora potrošača	279
6.4.3.	Obvezne knjige trgovačkog obrta na malo	280

6.4.4.	Podaci o stanju robe u prodajnom objektu (knjiga popisa).....	281
6.4.5.	Nabava robe (kalkulacija maloprodajne cijene).....	283
6.4.6.	Prodaja robe i obračun PDV-a.....	290
6.4.7.	Promjena cijene robe u trgovini na malo	292
6.4.8.	Inventurne razlike.....	293
6.4.9.	Primjeri evidencija u knjizi popisa i KPI	295
6.4.10.	Prodajna mjesta koja nisu dužna izdavati račune	301
6.4.11.	Prodaja robe iz maloprodaje i izdavanje R-2 računa.....	301
6.4.12.	Specifičnosti trgovačkog obrta na veliko	302
6.5.	Cvjećarski obrt	305
6.5.1.	Djelatnost trgovine na malo cvijećem.....	305
6.5.2.	Obvezne evidencije u trgovini na malo cvijećem.....	306
6.5.3.	Obveza isticanja maloprodajne cijene i izdavanja računa.....	308
6.5.4.	Dopušteni i prekomjerni gubici u trgovini cvijećem.....	308
6.5.5.	Deklariranje cvijeća	308
6.5.6.	Primjer sastavljanja primke i evidencije o zaduženju prodavaonice	309
6.5.7.	Otkup cvijeća od poljoprivrednih proizvođača koji nemaju registriranu djelatnost.....	313
6.6.	Zlatarski obrt	314
6.6.1.	Zlatarska djelatnost	314
6.6.2.	Oporezivanje nakita od zlata i drugih plemenitih metala.....	314
6.7.	Remont, popravak i servisiranje.....	323
6.7.1.	Uvjeti za obavljanje djelatnosti.....	323
6.7.2.	Poslovne knjige obrtnika servisera.....	323
6.7.3.	Specifičnost utvrđivanja porezne osnovice i obračuna PDV-a.....	323
6.7.4.	Isticanje cjenika i obavijesti o prigovorima potrošača	325
6.7.5.	Obveza vođenja analitičke evidencije o nabavi i utrošku materijala.....	326
6.7.6.	Trgovina na malo u okviru servisne djelatnosti	327
6.7.7.	Otkup motornih vozila	327
6.7.8.	Servisiranje u jamstvenom (garantnom) roku	332
6.7.9.	Servisiranje vlastite opreme	333
6.7.10.	Usluge servisa, remonta i popravka za stranog naručitelja.....	333
6.7.11.	Porezna oslobođenja u servisnoj djelatnosti	334
6.8.	Autoprijevoznički obrt	336
6.8.1.	Uvjeti za obavljanje djelatnosti.....	336
6.8.2.	Poslovne knjige autoprijevozničkog obrta	336
6.8.3.	Prijevoz robe u tuzemstvu i u međunarodnom prijevozu.....	338
6.8.4.	Knjiženje u evidencijama PDV-a	344
6.9.	Privatna praksa stomatološke djelatnosti i djelatnosti zubnih tehničara	346
6.9.1.	Uvjeti za obavljanje djelatnosti	346
6.9.2.	Porezni propisi koji uređuju poslovanje stomatološke djelatnosti i djelatnosti zubnih tehničara.....	348

6.9.3.	Propisane poslovne knjige i evidencije	349
6.9.4.	Zdravstvena djelatnost u sustavu PDV-a	350
6.9.5.	Status usluga zubotehničkog laboratorija u sustavu PDV-a od 1. 1. 2010. godine	352
6.9.6.	Doktori stomatologije i zubni tehničari kao obveznici PDV-a.....	356
6.9.7.	Račun za stomatološke usluge i njegov obvezni sadržaj.....	356
6.9.8.	Primjer evidentiranja nekih poslovnih događaja u poslovnim knjigama doktora stomatologije i zubnih tehničara	358
6.10.	Evidentiranje dugotrajne imovine nabavljene na leasing.....	365
7.	GOTOVINSKO POSLOVANJE	
	(Ivica Milčić)	371
7.1.	Plaćanja prema propisima o porezu na dohodak	371
	7.1.1. Isplata u gotovini primitka koji se ne smatraju dohotkom	372
	7.1.2. Isplata u gotovini primitka koji ne podliježu oporezivanju.....	373
7.2.	Plaćanja prema propisima o platnom prometu u zemlji	375
	7.2.1. Organizacija blagajničkog poslovanja	375
	7.2.2. Isplata gotovine iz blagajne.....	376
7.3.	Utjecaj Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma	379
8.	OBRTNICI - OBVEZNICI POREZA NA DOBIT	
	(mr. sc. Ivan Čvizović, mr. sc. Marija Zuber)	381
8.1.	Poslovne knjige i financijski izvještaji	381
8.2.	Utvrđivanje porezne osnovice	382
8.3.	Primjer utvrđivanja porezne osnovice pri prijelazu na porez na dobit	383
8.4.	Poduzetnička plaća.....	386
	8.4.1. Poduzetnička plaća - dohodak od nesamostalnog rada	391
	8.4.2. Doprinosi i porez na poduzetničku plaću	392
	8.4.3. Primjeri obračuna poduzetničke plaće	394
	8.4.4. Supoduzetništvo i poduzetnička plaća	396
	8.4.5. Dospijeće doprinosa i poreza na dohodak	396
	8.4.6. Uplatni računi za doprinose i porez na dohodak	396
	8.4.7. Obvezne evidencije	398
	8.4.8. Mirovanje obveze za doprinose.....	404
	8.4.9. Isplata poduzetničke plaće u razdoblju mirovanja obveze za doprinose i u slučaju kad se samostalna djelatnost obavlja kao druga djelatnost	404
9.	OBUSTAVA, MIROVANJE I PRESTANAK OBRTA	
	(mr. sc. Ljubica Javor, mr. sc. Kornelija Sirovica, mr. sc. Marija Zuber).....	407
9.1.	Privremena obustava i mirovanje obrta	407
	9.1.1. Trajanje privremene obustave obrta	407

9.1.2.	Obvezni doprinosi za vrijeme privremene obustave obrta	408
9.1.3.	Obveza plaćanja poreza za vrijeme privremene obustave obrta.....	408
9.1.4.	Obveze obrtnika prema radnicima u slučaju privremene obustave obrta.....	409
9.1.5.	Mirovanje sezonskog obrta	410
9.2.	Prestanak obrta	410
9.2.1.	Oporezivanje dohotka prilikom prestanka obavljanja obrtničke djelatnosti	411
9.2.2.	Obveze poreza na dodanu vrijednost prilikom prestanka obrnitičke djelatnosti	417

PRILOZI

•	Zakon o obrtu	429
•	Pravilnik o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica.....	457
•	Pravilnik o djelatnostima koje se mogu obavljati kao sezonski obrti	471
•	Pravilnik o tradicijskim, odnosno umjetničkim obrtima.....	473
•	Pravilnik o obliku i načinu vođenja odobrenja za obavljanje domaće radinosti ili sporednog zanimanja s listama proizvoda i usluga.....	483
•	Pravilnik o minimalnim uvjetima za ugovore o naukovanju.....	493
•	Izvod iz sadržaja proširenih granskih kolektivnih ugovora u gospodarstvu.....	499
•	Izvadak iz Odluka o plaćanju doprinosa u paušalnom iznosu udruženjima obrnika, područnim obrtničkim komorama i Hrvatskoj obrtničkoj komori za 2010. g....	503